

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่มีผลต่อการไปใช้ยาเสพติดซ้ำ ตลอดจนการดำเนินการศึกษาการดำเนินงานและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้ป่วยยาเสพติดโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จำนวน 14 ราย นำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดหมวดหมู่ข้อมูล วิเคราะห์ตามหลักตรรกะเทียบเคียงทฤษฎี ควบคุมบริบท ใช้สถิติเชิงพรรณนา

สรุปผลการศึกษา

1. ปัจจัยการใช้ยาเสพติดซ้ำของผู้ป่วยที่เคยรับการบำบัดรักษามาแล้ว มีปัจจัยด้านตัวผู้ป่วยเป็นส่วนสำคัญที่สุด กล่าวคือ ความพร้อมทางจิตใจของผู้ติดยาเสพติด จะเป็นตัวกำหนดที่สำคัญต่อการกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ โดยมีปัจจัยครอบครัว สังคมและสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหลักดังนี้

2. การที่ผู้ติดยาเสพติดตัดสินใจเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ เป็นผลมาจากตัวผู้ป่วยเองเป็นสำคัญ และมีแรงผลักดันจากครอบครัวเป็นปัจจัยเสริม

3. การดำเนินงานบำบัดรักษา โดยทั่วไปผู้ป่วยมีความพอใจในกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบ FAST ซึ่งมีแนวคิดในเรื่องกระบวนการบำบัดรักษาที่สำคัญคือ ครอบครัว (Family) กิจกรรมทางเลือก (Alternative Activities) การช่วยเหลือตนเอง (Self-help) และกระบวนการชุมชนบำบัด (Therapeutic Community หรือ T.C.) ผู้ป่วยที่ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษา จะมาติดต่อที่แผนกผู้ป่วยนอก เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์สอบซักประวัติผู้ป่วย และตรวจปัสสาวะหาสารเสพติด หากพบว่าผู้ป่วยใช้ยาเสพติดมาก่อน เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ป่วยเข้ารับการถอนพิษยาจนกว่าผู้ป่วยจะมีความพร้อมที่จะเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพในรูปแบบ FAST เป็นเวลา 4 - 6 เดือน แต่ถ้าผู้ป่วยหยุดใช้ยาเสพติดมาก่อนเข้ารับบำบัดรักษา เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ป่วยมาที่ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพในรูปแบบ FAST ทันที หลังจากดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพไปแล้ว จะมีการประเมินผลการรักษาร่วมกันโดยเจ้าหน้าที่ และผู้ป่วย ถ้าผ่านการประเมินจะจำหน่ายเป็นผู้ป่วยระยะติดตามผล หากไม่ผ่านการประเมิน จะต้องดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพต่อจนผ่านการประเมิน จึงจะจำหน่ายเป็นผู้ป่วยระยะติดตามผล ซึ่งระยะเวลาในการบำบัดรักษาในแต่ละบุคคลนั้นไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับพัฒนาการของผู้ป่วยเอง

4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการบำบัดรักษาในรูปแบบใหม่พบว่า ยังมีข้อบกพร่องในเรื่องการจัดตารางกิจกรรมที่ยังมีความสับสน และมีระยะเวลาในการฟื้นฟูสมรรถภาพน้อย อีกทั้งบุคลากรบางคนก็เป็นเจ้าหน้าที่ใหม่ ที่ยังไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในรูปแบบนี้

ข้อเสนอแนะสำคัญที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ คือ สถานพยาบาลควรจัดให้มีการเตรียมความพร้อมแก่ผู้ป่วย และให้บริการการบำบัดรักษาครบทุกขั้นตอน และเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้มีการฝึกฝนการป้องกันตนจากการติดยาเสพติดซ้ำ รวมทั้งมีการติดตามผลผู้ป่วยที่ผ่านการบำบัดรักษาอย่างต่อเนื่อง ในด้านครอบครัวและสังคมควรให้โอกาสแก่ผู้ติดยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงตนเอง

ABSTRACT

Title of Research Paper	:	Causal Factors Affecting the Relapse Cases: A Case Study of Thanyarak Hospital
Author	:	Miss Supodjane Chutidamrong
Degree	:	Master of Arts (Social Development)
Year	:	2001

The objectives of this study are to find out causal factors affecting the relapse cases as well as drug treatment process and problems by using the in-depth interviews with 14 drug addicts. Data analysis is done with logical content description and descriptive statistics.

Findings of the study are summarized below:

1. The main relapse factor is the patient factor especially his mental readiness to quit with pushing factors of family and social environment.
2. The important reason in re-treatment is the patient himself and with supporting from his family.
3. In General, Patients are satisfied with FAST Model treatment process. The concept of new treatment comprises family, alternative activities, Self-help and Therapeutic Community. A patient who needs a treatment must contact with outpatient unit and the staff will interview and do physical check up and urine testing. If a patient used drug, staff will transfer him to detoxification unit. If not, staff will transfer him direct to FAST center. Staffs and patient will evaluate the result of treatment. If the patient passes an evaluation, he will be discharged from the hospital. If not, staffs will rehabilitate him until he passes an evaluation. The treatment period depends upon the progress of the patient's health condition.
4. The problems in new treatment process are confused schedule, short period treatment and inexpedience of staff.

Important recommendations emerged from this study are treatment center should give orientation to a patient and full stages of treatment. In additions, the treatment center should provide a relapse prevention workshop and follow up cases. Family and the society at large should give an opportunity for the ex-addicts to prove themselves.